

Integriteit en Rekenkamer

‘Regionaal vrijdagmiddagje Noordoostpolder’

21 november 2008

Peter Werkman RA

Inhoud

- Integriteit
- Audit van het integriteitbeleid?
- Handelen bij integriteitproblemen?
- Integriteitonderzoeken door rekenkamer?
- Integriteitaspecten van de rekenkamer zelf

Integriteit: begripsbepaling

Het geeft niet alleen de mate van ongeschondenheid en onkreukbaarheid aan, maar is ook een maatstaf of iemand zich in zijn handelen laat leiden door de waarden en normen kenmerkend voor goed ambtenaarschap (Handboek Integriteitonderzoek)

Rechtschapenheid, onomkoopbaarheid en ongeschondenheid (Van Dale)

Integriteit is een levensstijl en behoedt je voor zonden: het is een huwelijk naar Gods hart (Evangelische Omroep)

Integriteit betekent dat uw gegevens of de informatie die u verzendt tijdens het verwerken of versturen geen enkele wijziging of beschadiging ondergaan (per ongeluk of met kwaad opzet) (definitie bij een postbedrijf)

Onder integriteit verstaan we een adequate, zorgvuldige en onkreukbare uitoefening van de functie door de medewerker in het licht van de positie en alle verantwoordelijkheden die hierbij horen.

Iemand die eerlijk is en doet wat hij/zij zegt. Wat hij/zij doet is juist volgens zijn/haar eigen normen (uit een competentieprofiel)

- Het handelen in overeenstemming met geschreven en ongeschreven waarden en normen die uitdrukking geven aan onkreukbaarheid, betrouwbaarheid, rechtschapenheid, eerlijkheid, zuiverheid en onaantastbaarheid

- Zorgvuldig omgaan met diverse belangen of waarden

Een definitie

Integriteit is het handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen in het algemeen en met de specifieke waarden en normen die gelden voor de eigen organisatie in het bijzonder.

Positief geformuleerd is een integere organisatie een organisatie waarin bestuurders en medewerkers hun verantwoordelijkheid aangaan om binnen de kaders van wet- en regelgeving en met inventief gebruik maken van professionele expertise, een optimale bijdrage aan de organisatie en haar klanten, en de samenleving en haar individuele burgers te leveren.

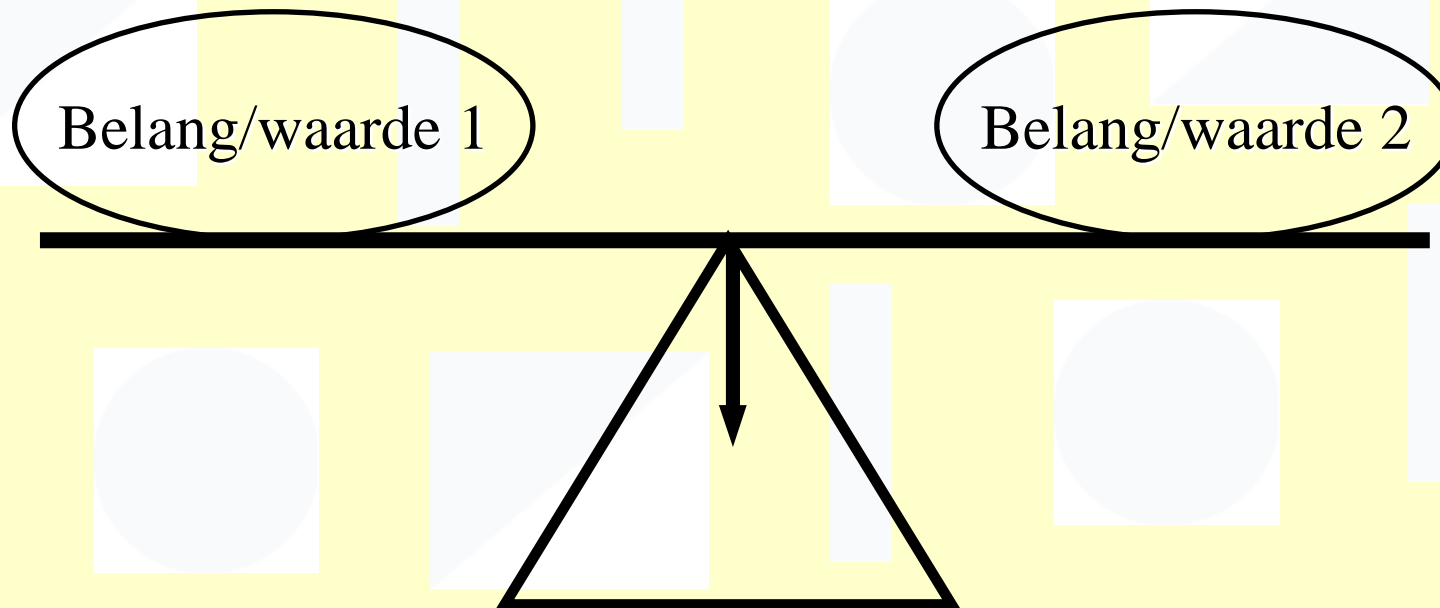
Negatief geformuleerd is een integere organisatie een organisatie die vrij is van corruptie, fraude en andere vormen van ongewenst gedrag.

Typen integriteitschendingen

- Corruptie
- Fraude, diefstal en verduistering
- Dubieuze giften of beloften
- Belangenverstrengeling
- Misbruik en manipulatie van informatie
- Misbruik van bevoegdheden
- Verspilling en wanprestatie
- Omgangsvormen (intimidatie, discriminatie)
- Misdragingen in vrij tijd

Integriteit: omgang met dilemma's

Dilemma...een lastige keuze tussen

_____ twee belangen of waarden

(3 niveaus: Individueel, Organisatie, Samenleving)

Instrumenten van integriteitbeleid (1)

- Structurele maatregelen
 - Beleid inzake nevenfuncties
 - Beleid inzake geschenken
 - Functiescheiding
 - Functieroulatie
 - Goed uitgewerkte procedures voor kwetsbare activiteiten
 - Goede regeling van het kasbeheer
- Integriteit Meten
- Ethische of gedragscodes
- Vorming en opleiding
 - Medewerkers, leidinggevenden, vertrouwenspersonen, klachtencie.
 - Coaching, intervisie
- Klokkeluidersregeling
 - Procedures bij meldingen, communicatie

Instrumenten van integriteitbeleid (2)

- **Personeelsbeleid**
 - Onderzoek (screening) bij werving en selectie, promotie
 - Functionerings- en beoordelingsgesprekken
 - Integriteit als competentie
 - ‘post-employment’ regelingen
- **Risicoanalyse**
 - Kwetsbare functies en processen
 - Bestaande weerbaarheid tegen schendingen
- **Vertrouwenspersonen / Helpdesk integriteit**
- **Primaat bij management**
- **Wat als het toch mis gaat?**

Audit Integriteitbeleid

Integriteitbeleid

- Wettelijke plicht
- Sociale plicht

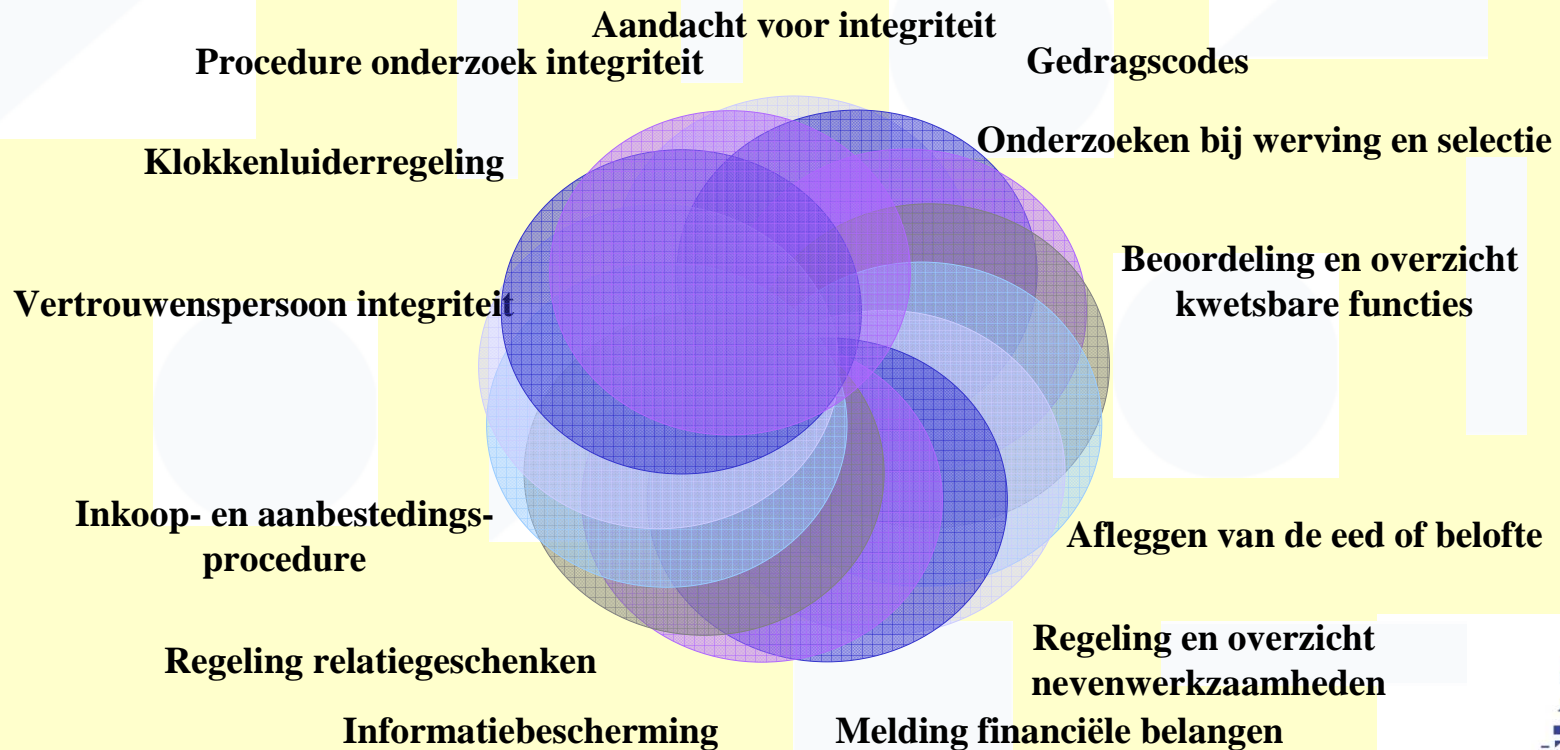
Audit?

- Is het er?
- Is het bekend?
- Werkt het?

Opties voor een audit

- Inventariseren 'basisnormen'
- Bekendheid met / implementatie van...
- Integriteit meten
- Integriteitscan

Basisnormen

Vermoeden van schendingen

Vermoeden

Bvb:

- Vriendjespolitiek
- Corruptie

Acties?

- Wat/Hoe?
- Geheimhouding!?

Integriteitonderzoek: verschil met andere audits? (1)

- Waarheidsvinding
- Onafhankelijkheid
- Specifieke kennis en methoden
- Proportionaliteit en subsidiariteit onderzoeksmethoden

Onderzoeksmethoden

- Interview betrokkene
- Interviews relevante personen
- Dossier-/administratief onderzoek
- Onderzoek werkomgeving
- Onderzoek open bronnen
- Observaties
- IT-onderzoek
- Handschriftanalyse

Integriteitonderzoek: verschil met andere audits? (2)

- Zorgvuldigheid (hoor- en wederhoor)
- Wijze van rapporteren
- Communicatie

Rapport

- Taal
- Wederhoor
- Concept bespreken
- Anonimiseren?
- Toelichten proces?
- Externe communicatie

Valkuilen integriteitonderzoek?

- Past het binnen functie rekenkamer?
- Onafhankelijkheid
- De regels der kunst
- Ervaring

Integriteitkwesities!?

- Dubbele petten?
- Partijbelangen?
- Jezelf inhuren?

Van Boetzelaerlaan 34
3828 NS AMERSFOORT
T.033-2474300
F.033-2474301

www.bureauintegriteit.nl
info@bureauintegriteit.nl